

17.května 1993

číslo 72.
ročník IV.

[illegible]

Lincoln Barnett

PROČ POUZE ČLOVĚK HOVOŘÍ

/ LIFE Int./

II

/dokončení z čísla 71./

Nastupující generace navštěvují kanadské a americké školy a

poslouchají rozhlasová vysílání v angličtině vysílaná nejen z ji-
hu, ale i přes severní pól z Ruska a Číny. Tendence dominantních
jazyků vytlačovat původní řeči přivedla doktora Franze Boase, ot-
ce americké antropologie z Columbijské university, k závažnému
závěru:

"V počátečních stádiích vývoje lidstva bylo rozrůznění jazyků mezi lidmi stejných fyzických typů daleko větší než v dnešní době. Z toho vyplývá, že množství jazyků, které zanikly, je velmi vysoké."

Díky úplné absenci sebemenší stopy po vzorcích řeči prehistorického člověka mohou vědci pouze spekulovat. A byla to právě jejich imaginace obsažená v různých teoriích, která vyprovokovala Pařížskou linguistickou společnost k zákazu diskusí o genezi jazyka. Dnešní linguisté přistupují k těmto teoriím z 19. století víceméně s úsměvem. Názvy teorií vystihují jak bázi každé teorie, tak i postoje pozdějších kritiků. K nejvýznačnějším takovým pokusům rozptýlit mlhu nad raným pleistocenem patří:

BOW-WOW teorie - pojmenovaná anglo-německým filosofem Maxem Müllerem - objasňuje vznik řeči snahou člověka napodobit přírodní zvuky, podobně jako když se dítě učí mluvit, říká krávkě "bů". Podle této teorie byla první lidská slova "Ozvěnou" přírodních zvuků - například thunder/bouře, bump /duť úder= bum/, sneeze /kýchat/, splash /šplouchat/, moan /sténat/, mumble/mumlat/, grumble /vrčet, bručet/, sizzle /syčet/, slosh /praštit, bacit/, cuckoo /kukačka, ku-
kat/ apod.

POOH-POOH teorie - se přidržuje názoru, že řeč má původ v spontánních zvoláních a zvolacích citoslovcích pravěkého člověka: hněvivý křik, překvapení, strach, bolest, zhnusení, zoufání nebo radost.

YO-HE-HO teorie - podotýká, že jazyk se odvozuje od reflexů hlasivkových orgánů, jako chrapot, těžký dech, stažení glotální štěrbin, vyvolaných usilovnou námahou např. při věšení zabitého zvířete nebo při tažení kmene podrostem.

TA-TA teorie - kterou částečně podpořil i Charles Darwin, tvrdí, že se jazyk vyvinul jako způsob doprovodu k systému gest nebo posunkové řeči, jíž první člověk komunikoval. Ve svém pojednání "Vyjadřování emocí" si Darwin všiml, že: "...osoba stříhající něco nůžkami pohybuje čelistmi spolu s bříty nůžek. Děti, které se učí psát často kroutí jazykem, stejně tak jako se pohybují jejich prsty."

Vychází ze z Derwina, sir Richard Paget, hlavní protagonist-
ta TA-TA teorie, píše: "Původně vyjadřoval člověk své myšlenky
pomocí gest, avšak když gesticuloval rukama, jeho rty, jazyk a če-

listí podvědomě opakovaly směšným způsobem pohyby rukou. Vzhledem k vytížení jinou činností ustoupily později ruce do pozadí, zatímco jazyk, rty a čelisti se staly dokonalými vykonavateli pantomimického vyjadřování. V poslední fázi došlo k rozhodujícímu objevu - totiž při gestikulaci rtů, jazyka a čelistí byl vzduch vydechován přes ústní a nosní otvory - "gesto" se stalo slyšitelným."

DING-DONG teorie - předpokládá jakousi mystickou apriorní korespondenci mezi zvukem a smyslem. Byla vyhlášena asi před sto lety M. Müllerem a opakuje myšlenky vyslovené Pythagorem /500 let př. Kr./ a později podpořené Herakleiem a Platonem, kteří tvrdili, že řeč se musela srodit z nevyhnutelnosti přírodních zákonů a to zvláště ze zákona harmonie, jenž stanoví: "Všechno čemu přísluší jisté kvality má od nich odvozené předpoklady." Takže když prachlověk poprvé potkal prapsa řekl: "Pes." čímž dostalo zvíře své jméno.

SING-SONG teorie - prosazuje tvrzení, že lidská řeč povstala z primitivních rytmických popěvků. I Darwin položil základy této teorie v díle "Původ člověka", kde píše: "Pravěký člověk, či spíše prototyp člověka, pravděpodobně používal hlas nejdříve k vytváření hudebních kadencí, tedy k "nápěvu", ve formě jak ho známe u některých druhů gibbonů. Z široce rozšířené analogie můžeme usuzovat, že akt "zpěvu" se bude projevovat zvláště během námluv, že bude vykreslovat různé pocity jako lásku, žárlivost nebo triumf a že bude současně sloužit jako výsava soupeřům."

Se SING-SONG teorií přišel význačný dánský lingvista Otto Jespersen, když v roce 1922 napsal: "Řeč se srodila ve dnech páření - první mluvený projev si představují jako něco mezi nočním dováděním koček na střeše a milostnou písní slavíka."

GOO-GOO teorie - sjednocuje elementy všech ostatních teorií v jednoduché eklektické formě následujícím prohlášením /autorem je profesor Harvardské university George Lyman Kittredge/: "Nutným základem pro vytvoření jazyka je, že jakýkoliv zvuk je provozován úmyslně a jako takový je i příjemci chápán. Tím získáme příslib a potenciál genese i toho nejdokonalejšího jazyka."

Výrok podpořil ještě názorněji Darwin, jehož důslednost, nezaumatost a inteligence jej vědecky vedly k vyzkoušení všech možných ohledů: "Cožpak nemůže nějaké neobyčejně chytré, opici podobné zvíře napodobit řev dřavce a tak oznámit svým druhům charakter očekávaného nebezpečí? Tak nějak by mohl vypadat první krok při formování jazyka."

Samy o sobě se každá z uvedených teorií vyznačuje nedostatkem. Všechny byly důkladně kritizovány, vyvráceny, rozcupovány a vyloučeny z rejstříku moderní jazykovědy.

Teorie BOW WOW, která patřila mezi první a určitě nejrozšířenější hypotézy staví na biblickém předpokladu, že jazyk se na Zemi objevil jakmile začal člověk vymýšlet popísaná nebo imitací jména pro objekty, jež viděl kolem sebe. Existují ovšem závažné pochybnosti, že by právě substantivy začala existence jazyka a velké množství důkazů vymezuje pro "ozvěnová slova" pouze malý rozsah ve slovnících jazyků různých národů. Mnohá zdánlivě zvuková slova se vyvinula v relativně nedávné době z kořenů původně nevykazujících prášdnou zvukovou symboliku. Tak třeba anglický výraz "sneeze" /kýchat/ odvozený ze staroanglického

"fnéosan", jehož původ nalézáme v řeckém "pnein"/dýchat/ nepřipomíná již žádný symptom senné rýmy. Dokonce evidentní zvuková slova jsou v jednotlivých jazycích proměnná. Například anglický kohout vítá úsvit svým "cock-a-doodle-doo", zatímco jeho zahraniční příbuzní křičí jinak: "cocorico" ve Francii, "quiquiriqui" ve Španělsku, "chicchericchi" v Itálii, "kikeriky" v Německu, "kykeliky" v Dánsku a "kokke-kokko" v Japonsku.

Ještě více pochybností vyvstalo proti DING-DONG teorii, která přepokládala přirozenou vhodnost slov pro vymezení významů. Přijetím takové metafyzické premisy se dostaneme do úzkých-proč když pračlověk spatřil poprvé psa, vykřikl "Dog!" spíše než "Canis!" "Chien!" "Peroi" nebo "Hundi" Aristoteles, otec vědeckých disciplín západního světa, chápal klamnost Pythagorejsko-Platonovy teorie a hlásal protikladný pohled- totiž že jazyk je naprosto libovolný fenomén a funguje v jakékoli společnosti na základě dohody a společenských konvencí lidí, kteří jej používají. Žádný z linguistů do dnešní doby nevznal proti jeho názoru námitky.

Hypotéza, že prehistorický člověk používal posunkové řeči dříve než začal hovořit, jak proklamoval Paget a další exponenti TA-TA teorie, se stala bází pro založení jazykovědného oboru zvaného kinesika. Bádáním na tomto poli ukázala, že souhrn lidských gest zahrnuje více než 700 000 zřetelně odlišných a výrazných pohybů rukou, paží, prstů a tváře, pomocí nichž může být přenášena informace bez použití řeči. Systém gest je nejdokonaleji propracován u řeči hluchoněmých /rty naznačují četbu a prsty hovoří/. Dále užívají posunkové řeči severoameričtí Indiáni, obyvatelé Havajských ostrovů při tanci hula-hula /vysoce stylizovaná řeč rukou/ a další tanečníci z Kambodže, Bali a jiných zemí. Japonci flirtují řečí vějířů, kodex pohybových významů znají rozhodčí v hokaji a jiných kolektivních hrách- poláciisté, námořníci/vlajkový systém dorozumívání/ a další množství oborových gest obchodníků existuje od dob kdy vznikl trh.

Je samozřejmostí, že složitější systémy pantomimy-např. řeč hluchoněmých, vychází z předchozí znalosti řeči - a vlastně byly dodatečně sestaveny jako náhražky řeči. Ale ze studia chování zvířat plyne, že také množství druhů mezi sebou úspěšně komunikuje nejrozumnějšími nehlasovými metodami. Když pavíání kárají své mladé, často je přinutí naříkat strachy pouhopouhým upřeným pohledem. Psi a vlci se rychle dorozumívají jak očima tak i pomocí ocasů. Určité druhy ptáků a ryb předvádí komplikované tance a jiné rituály za účelem upoutání pozornosti svého partnera. Opice-a z nich nejvýraznější šimpansí- ovládají mimiku a gesta v bohatší škále než mnozí lidé.

V říši zvířat tedy panuje převaha vizuální, pohybové nebo jiné nehlasové komunikace, což naznačuje, že ve vývoji lidské společnosti byla nehlasová komunikace skutečně prvotní. Ovšem propast mezi znakovou řečí a jazykem moderního člověka je velmi hluboká a cesta, po níž Homo sapiens tuto propast překročil, není v TA-TA teorii nijak definována. Podobné nedostatky snižují hodnotu všech raných linguistických hypotéz, neboť každá z nich pracuje v úzké oblasti věd, má mlhavou podstatu a je založena na chabých znalostech fyzické a společenské evoluce prehistorického člověka. Přesto lze mezi nimi naleznout dílčí podnětné prvky.

THE BIBLE STORY

all by "Why?"

BÝ DEN SHÁNIM JEDNU BIBLI...
... ALE NEMŮŽU SI ZABOHA
VZPOMENOUT JAKOU...

MŮŽETE SI VYBRAT PANAČKU,
MÁME BIBLE S VÝKLADEM PRO
KATOLÍKY, PRO PROTESTANTY, KAL-
VINISTY, MORMONY, NOVÝ ZÁKON,
EPISTOLY, STARÝ ZÁKON...

JÓ UŽ VIM!
SATANSKOU,
Z RITLEXU

A PROTO CVIČTE, NEJEZTE
TUKY, ABYSTE NEPODLEHLI
STRESŮM DNEŠNÍ CIVILIZACE!

ROZVERNÝ HIGH-LIFE MINI COMIX (TRAGIX) [pocha Květošovi Krystýnkovi]

TOŽ CO TO TEN VÁS
SŮSED FŠECKO MÁ!?

ÁLE, MÁ
SNAŽ
PŘECKO!
SATELIT,
VIDEO, MICUBIŠI, LANTER, FILIPS TELE-
VIZU, MÁ AJ LEDNÍČKU GOREŇE LEBO
VIRPŮL, DYBY MOHL, TAK MÁ AJ
STŘEŠNÍ OKNA VÉLUKS, HAJZL.

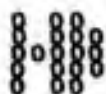

NÁLE, A GDE NA ŠECKO
VZÁL, TAKÁ
LEDAČINA!?

A, TO VÍTE, PO ZNÁMÝCH
SI VYBĚHL NEÚPLNÝ INVALIDNÍ
DŮCHOD A VEĽ SI ŽÍJE NA VYSOKÉ NOZE!

END

O útlumu, rozkladu , znovuzrození ...

Po hících přichází chlad, po kořalce bolest hlavy a střev, po vypití láhve postříku- smrt. A stejně tak přichází po konjunktuře úpadek čili krize, hnůj, kocovina, blivajs, čurajs, žlučovitost. Útlum nepřichází zlomem, nýbrž se už časně dostavuje v malých reakcích a dávkách, v náznacích, i když v slastném opojení, opití, krásné sračce není zřetelný pro každého, ale přece jenom hlodá a nedozírně se v povědomí přibližuje, hrozí, nastává, vstává, klube, kousám a začíná prerezovávat.

Pěkně to svého času vyjádřil JMC, když v pátek odpoledne vybouchaný z "barev" se zakaboněným obličejem a s nevýslovným odporem odjížděl na sobotu a neděli domů a zatímco my jsme se na ty dny těšili jako silní idioti. Tehdy pronesl, že se přece nemůže na něco těšit, když bezpečně ví, že to brzy skončí konkrétně v tomto případě bezzubým pondělkem a nastane zase ta smrdutá prstošed. Tehdy jsem tomu nerozuměl, ale s odstupem roků na myšlenky JMC stejně došlo a opravdu se neteším z nastávajícího víkendu, ale přece jenom se těším na začátky prvních pracovních dnů, v nichž se však už neteším z dalších dnů zaslouženého víkendového volna z bouchačky. Tento koloběh/koloser/ těšení se a netěšení se je jako začarovaný kruh, související úzce s cyklem nahoře-dole, rozkvět-krize, pití-močení či jak si to nazvete sami. Ve stejné rovině jevu nyní popsaného, vyskytuje se ještě jakési pozvolné odcházení, odcizování a jiná závislost a pochod zájmů, jaký můžeme pozorovat spolu tedy s jevem prvním v současné situaci, v jaké se nachází I.D.

Období krizí I.D. zažila a přežila již mnoho, ale vždy se po nich otřepala a snad zocelila, přestože se skoro ani jednou neobešly bez mrtvol z hlediska pohledu četností příspěvků. Ale do nekonečna se po infarktech nepřežívá... Vzpomenme Atariho, úspěšného komixáře, Pařeza, který přece jenom jako noty na buben obrok přispíval, Jana Křtitele Hvězdáře, jehož komix před více jak třemi lety zapůsobil jako prvolet ptáka, zkosený náhle smrtícím výstřelem. Nelze nevzpomenout ani Kořena, přispívajícího do našeho občasníku jenom velkohubě - čili ústně a co Moták ? - pravda, situace nová, ale hlavu vzhůru !!!

I.D. live ! Podhoubí raší a bují, mrtvoly umírají, jiní se probouzejí z komatů a zimních spánků /i letnic/ a jejich smrad však přerazí vůně rašících ratolestí, ale připustme, že i hnijící a tlející listí má svou neopakovatelnou vůni a přináší svým podílem ten krásný, barevný a neopakovatelný podzim. A koneckonců, na podzim to taky veselí radostným bujařím vinobraní a ve víně pravda a vůbec

Květoš Krystýnek

Jsme v pražském supermarketu a pláme se nakupujících, jak jim
chutná RAMA ! ! !

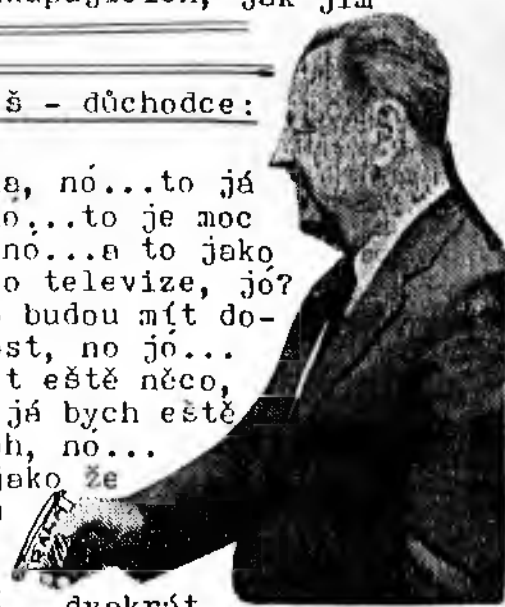

dr. G. Husák
- nesartelný důchodce:

"Viete, člověk kupuje
hlavne očami...hm...
a toto je veru pekná
krabice. Sú tam dokonca aj
české nápisy. A priedo nie
i slovenský? Kto to vyrá-
ba? Aha, tu je to: Povl-
tovské tukové závody Ne-
lahozeves. Tak na čo
potom tie
nemecké
nápisy? Ja
už dnes ni-
čomu nerozumím.
Ale maslo je to ve-
ru chutné a čo je hlav-
né: naše! Čo? To je li-
cencio? Ale veď to vyrá-
bajú v Nelahozevsi! Ja
už tomu nerozumím. Do-
riti s takým maslom!!!"

M. Jakeš - důchodce:

"Nó Rama, nó...to já
znám, nó...to je moc
dobrý, nó...a to jako
půjde do televize, jó?
nó...to budou mít do-
ma rnost, no jó...
mám říct ještě něco,
có? No já bych ještě
něco moh, nó...
třeba jako že
tu Ramu
taky
použí-
vám, nó...dvakrát
denně, nó...ráno pro krásu, večer
pro zdraví, hehe, nó...to já mám
furt ještě ty svoje starý zuby, nó
hehe...Rama - moc dobrý! hehe...
Có? Mám ještě něco, có? hehe...
já už ale nevím co, hehe...nó...
ale dobrý to bylo, né? có...hehe"

G. Moric - kapesní zloděj:

"Žádnú ľasau som neuchmatol! To je lož!!!
Ja vas všetkých zabijem! Ja alebo moji brat-
ia! Ty vás dobijú, zajebeanci! Ja som čes-
ný človek! Ja sa nenechám takto urážať!!!
Zabijem aj tvoju mamu, ty špina! /pozn.red.:"

výhružka by-
la adresová-
na naším mo-
derátorce/
Toto mi ne-
pričijete!!
Toto je už
veľa aj na
volá!!! Čo
sme vám my
Rómovia uro-
bili zlého,
čo?!

R.J.Mbe - zahraniční student /Nigérie/

"Počkejte, Rama, Rama? Á, už vím! Ale dyť
to už je deset let! A jak to vůbec víte?
No ale když se na to ptáte, byl docela do-
brej, no jo. A chytřej. Kvůli tomu jsme ho
tenkrát taky chytli. Víte, já jsem nechtěl
studovat a našim jsem říkal, že na to nemám
mozek. Tak mi naservírovali mozek toho Ra-
my. A vidíte, dnes mám prospěch 2,3"

SATAN

PAVEL VÍZNER : VŠE ZAČALO MAGICKÝM KOBERCEM

Autor grafické miniatury /list byl 3x zvětšen, až vynikla struktura nosného materiálu tj. linkovaného sešitu/ P.Vízner byl rád, že mohl-jak už je to u něj normální-poznamenat pár postřehů k tomuto raně kapitalistickému exponátu. Dejme mu tedy slovo.

Vízner: Vážení pánové z redakce ID! Je mi líto, že se musím takovýmto vtíravým způsobem hlásit o své práva, ale jiná cesta, než umělecká, mě nenapadla. ID mi dluží smluvené honoráře jak za "Tripartitní dohodu" z čísla 47., tak i za šest plastických výjevů z čísla 60. Dokud mi nebude dohodnutá částka i s příslušnými úroky uhrazena, odmítám se vyjádřit k obsahu výše uvedeného grafického listu. Víím, jde o artistní vydírání, leč mé sociální postavení mi v současnosti bohužel nedává na vybranou. Koneckonců - i některé partie dnešní grafiky byly vytvořeny pod vlivem silného hladu a ještě silnější podnapilosti z výčepní lihoviny a alpy! Ale jak už jsem slíbil dříve - žádný výklad vám nejsem ochoten poskytnout - jen ať si to každý blbec vyloží blbě po svém! Jsem pln hořkosti, která mi bere veškerou inspiraci. Jestliže tedy neobdržíím honoráře do 20.7.1993, pošenu celou věc k soudu, kde budu vyžadovat též náhradu za ušlé zisky z období, kdy má fantazie byla díky vzteku na váš občasník blokována.

Pavel Vízner

ATARI JE VYSCANÝ

KOMIX (LEGRAČNÍ)
FOR I.D.

PŘED ZAČÁTKEM SEZONY
CHODILI FURT MANIACI
OLEM KURTŮ, MÁVALI
RAKETAMA, SINTALI A
DOMÁHLI SE OTEVŘENÍ.

KDY UŽ MOŽEME
HRÁT?

ZÍTRA

ZÍTRA

KDY UŽ MOŽEME
HRÁT ????

ZÍTRA
PÍČA!

ZÍTRA PÍČA

KDY UŽ MOŽEME
HRÁT ?????

COŽE?
VÁM NECHUTNÁ
MŮJ SALÁT ?!!!

TAHLE

ENDE

ATARI JE VYSCANÝ. DYCKY DĚLA, ŽE ŠPATNĚ SLYŠÍ!!!

Atari

2